

Luceafărul

ORGAN INDEPENDENT — CULTURAL, ECONOMIC ȘI DE INFORMAȚII — DIN VALEA CRIȘULUI ALB

APARE SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
B R A DABONAMENTE: 100 lei anual, 6 luni 60 lei
Instituții și bănci 150 lei
Muncitorii minieri și muncitorii agricultori 50 lei

APARE ÎN FIECARE JOI

Redactor responsabil: G. E. ČAMBER

Cum să ne înarmăm?..

Chestiunea înarmărilor agită din nou, de un timp, lumea întreagă. Declarația guvernului german — din zilele trecute — a avut efectul unei lovitură de măciucă pentru conducătorii celorlalte mari puteri europene, cu toate că, în realitate, n'ar fi trebuit să surprindă pe nimenea, dânsa încadrându-se perfect în linia de conduită ce și-a fixat-o aceasta țară de când destinele ei sunt conduse de „Führer“. Gestul Germaniei va fi semnalul unei noi întreceri de înarmări între principalele state din Europa. Tara noastră, bineînțeles, nu poate ignora lucrul acesta, după cum nu poate nici rămâne nepăsătoare față de această luptă de întrecere. Un elementar instinet de conservare îi poruncește să se acordeze ritmului general, oricât firii ei pașnice i-ar repugna lucrul acesta. Un început concret într'o sistematică organizare a înarmării Țării noastre, a fost deja pornit de factorii răspunzători pentru soarta ei. Sentimentele patriotice ale acestor factori, pe cari nu le putem pune la îndoială, nu-i va lăsa, de sigur, să se opreasă la mijlocul drumului pe care au pornit. Ne vom înarma deci la fel ca și celelalte state. Vom avea și noi armele cele mai perfectionate. Dar care ar fi metoda cea mai bună ca să ne înarmăm?..

Am cugetat și noi, ca orice suflet românesc în clipele de față, la lucrul acesta, și nu fără nedumerire ni-am pus întrebarea aceasta. Răspunsul ni-l-a dat, în mod neașteptat, dar clar, precis, convingător, cartea „Mein Kampf“ al renumitului Führer.

Cartea aceasta, cu toate că nu mai e nouă, devine din ce în ce mai actuală. Invățăminte prețioase pot trage din ea toți conducătorii de popoare. Psihologia maselor se constată a fi aproape neschimbătă în toate timpurile și sub toate latitudinile. Cartea citată e prea bogată în aforisme, pentru a se putea rezuma în câteva rânduri. Trebuie citită în întregime. Mai cu seamă, în privința pregătirii înarmării, ea ne poate

sugera soluția cea mai bună. Soluția aceasta e magistral sintetizată în următoarele rânduri din sus-citata carte: „Nicht „Wie fabrizieren wir Waffen?“, sondern: „Wie erzeugen wir den Geist, der ein Volk befähigt, Waffen zu tragen?“ Wenn dieser Geist ein Volk beherrscht, findet der Willen tausend Wege, von denen jeder bei einer Waffe endet.“¹⁾

Prin urmare, nu legiferări categorice, nu legi și regulamente impuse, nu noi orândueli dictate, pentru asigurarea apărării naționale; ci modelarea sufletului naționii, realizarea u-

nei anumite stări de spirit la aceasta, aducerea ei la o „unitate de cuget și simțiri“, trezirea calităților latente ale rasei și exaltarea lor până la paroxism. Iată soluția supremă—și convingătoare—preconizată de Führer. — Bine, ni se va răspunde, dar procedeul acesta poate corespunde unor anumite elemente sufletești, proprii numai rasei germane: eminent războinice, exaltând forță, însetată de stăpânire.

Ar fi pripit răspunsul acesta. Tot cartea Führer-ului își ia sarcina se nelămurească:

Mai puternică decât setea de putere și stăpânire, e setea de-a trăi care e comună tuturor vietuitoarelor și care biruie vecinic, până la urmă. „La flacăra ei se topește aşa numita umanitate, expresiune a unui amestec de prostie, lașitate și închipuire îngâmfată. „Luptând se perfecționează omul.

„În luptă vecinică a crescut și s'a desvoltat omenirea.“

1) Nu „Cum să fabricăm arme?“, ci: „Cum să, făurim spiritul, care învredniceste pe un popor să poarte arme?“ Când acest spirit stăpânește pe un popor, voiajă găsește mihi de căi, din cari fiecare conduce la o armă.“

Ing. Gh. Minovici.

Săptămâna politică

— In Grecia s'a făcut liniște. Guvernul a ieșit biruitor, iar d. Venizelos și prietenii săi politici au trebuit să o steargă peste hotare, ca să-și apere pielea. Totuși, după cum spun ziarele, șeful revoluționarilor va fi condamnat la moarte, în lipsă.

Odată cu liniștirea grecilor, s'a crezut că în politica externă va fi o perioadă de timpuri mai bune, o perioadă de muncă construcțivă, spre binele tuturor țărilor civilizate când, ca un trăsnet veni vestea că Hitler a călcăt tratatul dela Versailles, instituind prin legea din 16 Martie serviciul militar general obligatoriu pentru Germania.

În urma tratatului dela Versailles, încheiat în 1918 când se termină războiul mondial, Germania nu mai are voie să introducă ser-

viciul militar obligatoriu; ținându-și numai o milărie care să-i apere ordinea internă a statului. S'a trecut această dispoziție în tratat căci s'a stabilit că Germania — în recentul războiului mondial, a fost statul care a contribuit în măsura cea mai mare la izbucnirea războiului.

Dar tratatul dela Versailles a fost călcăt de cancelarul Germaniei, ca un simplu petec de hârtie. Hotărârea lui a produs o profundă impresie în cercuțile politice europene. De altcineva marile puteri, Franța, Anglia și Italia au pășit energetic chiar dela început, Constituind așa zisul front al marilor puteri, pentru a determina pe d. Hitler a-și părăsi planul său. Se va vedea de partea cui este îsbanda.

Probleme sociale

Dezorientarea tineretului provincial

Tineretul din îndepărtatele provincii trăește drăma grozavă a timpului acesta de criză, sub îndoială îngunchiere morală și

M. Olănescu: Cucul și turturica — Baladă populară. materială. Sbaterea energiilor tinerești, cari oricum, își găsesc orificiile de respirație în București — unde există un camp propice pentru dezvoltările personalităților încă în fașe — se epuizează sterp, într'un colț de tară pierdut între munți sau bărăgan și uitat chiar de oficialitățile locale.

Totuși setea de cultură e mai actuală ca oricând, ea e specifică generațiilor noastre.

Pentru aceste tinere vălăstare, animate de un nou și cald romanticism, nu s'a înăpățit nimic trainic, nimic în acord cu necesitățile sufletești, inexorabile.

In schimb, în fiecare oraș, căt de mică, există zece cluburi de box, de foot-ball, de rugby, etc.

Nu contestăm valoarea educativă, disciplina rațională inhibată tineretului, prin posibilitățile pe care sportul le pune la îndemână educatorului de educație fizică. Însă dacă am cerceta mai atent, am vedea că, așa zisul sport care se face în provincie, e un atentat la sănătatea și curățenia sufletească a tineretului. Chiul dela școală, sub pretextul unui antrenament pentru matchul de a doua zi, repetat, e un prilej nimerit pentru lenevie. Apoi tentația de a fi vedetă, ridică pretențiile și orgolul puberului, care abia încăpătă în băncile școalăi, crede sub aplauzele delirante — și uneori atât de deșăntate — ale publicului amestecat, că regimul școalăi e prea sever și că în marginile lui tutelare, nu poate să-și desăvârșească, educația intelectuală.

Incepe, atunci, pentru Tânărul evadat din rândurile școalăi, epoca anilor dați „în particular“, anii de derulă și stricăciune sulțescă, în răstimpul căror bate mingea pe maidane, fiind aclamat de o ceată tot atât de desaxată ca și „vedeta“.

De acum, intervine conflictul cu părinții, început întâi, în mod scandalos, eu autoritatea școlară. Aceasta e numai una din fețele problemei, cealaltă, mai dureroasă, mai vie, mai pătrunzătoare e adolescentului care vrea cu tot dinadinsul să se perfecteze și nu poate, fiindcă nici o autoritate în drept nu-i pune la îndemână un ghid călăuzitor, cu ajutorul căruia, Tânărul avid de cultură, să se preumbule prin grădinile cu mirezme ale culturilor antice și moderne.

Dar despre tragedia aceasta, care înneacă și ratează, începuturile tinerești — și mai ales ale celui din provincie — vom vorbi într-o cronică viitoare.

S. P.

Sfaturi sătenilor pentru lucrările ce au de făcut în luna Aprilie

Vremea lunii Martie ne-a fost destul de prielnică sămănăturilor de primăvară.

În luna Aprilie trebuie fără întârziere semănăt porumbul (cucuruzul), sfeclă, năpili, cartofii și fasolea.

Să nu se semene sfecele, năpili și cartofii în pământ gunoit proaspăt, căci nu le merge bine.

Porumbul pentru sămânță să se aleagă mai cu seamă din soiurile, portocaliu și cincantin. Boabele din mijlocul stulejilor sunt cele mai bune de sămânță.

Tot acum se seamănă trifoiul, lucerna măzărichea, meul păsăresc, măturile, păringul și toate ierburile pentru nutreț. Semințele tuturor acestor plante trebuesc bine ciuruite înainte de a fi semănat.

Boii trebuesc bine hrăniți ca să poată dovedi munca. În această lună încep să se scoată la pășune vitele. Primarii comunelor trebuie să bage de seamă ca nu cumva să se scoată vite bolnave la câmp, căci molipsesc toate vietele și săracesc satele; locuitorii singuri care știu că consăteni lor au vite bolnave să facă cunoscut autorităților, căci și în binele satului întreg. Oile să se scoată numai după ce se scurge pământul, căci fac mare stricăciune dacă locurile sunt moi și pline de apă.

Mai înainte de a duce oile la câmp să le dăm totdeauna puțin nutreț uscat, ca să nu se indoape cu lăcomie cu iarbă, care le face rău.

În grădină acum e timpul să sădим și să semănam tot felul de verdejuri și zarzavaturi, mai cu seamă din cele trebuincioase traiului fiecărui gospodar. Să ia aminte sătenii cu o cheltuială de 20–30 lei ce fac acum pentru semințe, pot să-si facă singuri legume pentru anul întreg și să scape în timpul muncei celei grele, de măncarea, drept orice merinde, a șteiului sau zeama de prune cu mălai care le is-

tovesc puterile și le scurtează viața. Cel flămând nu poate cu spor muuci și când mănânci numai mămăligă cu sare sau cu oțet, cum de obicei mănâncă sătenii în timpul muncei, ești ca și nemâncat. O ceapă sau usturoiu verde, o fieritură de bob, măzăre, linte, fasole, salată, este și sănătoasă și nutritivă pentru muncitor. Cum se încăleză vremea să se semene castraveti, bostanii (curcubăta) și pepenii. Este datoria preoților, învățătorilor, primarilor și tuturor iubitorilor poporului să îndemne pe săteni la aceste lucruri. La începutul acestei luni să se îsprăvească curățitul pomilor roditori, să se omoare omizile, să li se curățe trunchiurile și tot acum să se altoiască soiuri de fructe bune în pomii ce am văzut că în anul trecut n'au făcut decât degenerate.

Vilele le desgropăm, le săpăm, le tăiem și le legăm pe araci, iar în lucrurile unde a pierit plantăm vie nouă, fie prin tragerea coardelor de la butucii vecini, fie prin cioace. Viile americane tot acum se altoesc.

Cei ce au albine, pentru că familiile să se desvolte repede, trebuie în fiecare zi, să pue în fiecare stup 1–2 linguri miere curgătoare pentru hrană, lucru ce ajută să se formeze roiuri sănătoase și puternice. Să se așeze vase cu apă în preajma stupilor, căci albinele fiind acum plăpânde, de aleargă după apă, unele se tneacă, iar pe altele le mănâncă broaștele și rațele.

Acum e timpul să se cumpere stupi plinii, căci mai târziu e greu de transportat.

Tot acum e timpul priincios pentru plantat imprejurul curței, duzii (fragarii) atât de trebuincioși pentru vermil de mătase, pe care orice sătean îl poate cultiva și cărți le poate aduce un câștig anual foarte bun, dar despre acesta vom vorbi în alt murmur.

(Albina)

Prefectura Județului Hunedoara.

No. 2505/1935.

Publicații.

Se aduce la cunoștință generală că, în ziua de 18 Aprilie 1935, ora 11 a. m. se va juje licitație publică cu oferte închise și sigilate în localul Prefecției Hunedoara, Deva, pentru construirea spitalului din Baia de Criș.

Valoarea lucrărilor după deviz este de lei 1.500.000.

Licitatia se va ține în conformitate cu art. 88-110 din L. C. P. Reg. de funcționare al O. C. L. și normele generale publicate în Monitorul Oficial No: 127/1931.

Toate persoanele care vor lua parte la licitație vor depune pe lângă oferte și o garanție de 5%, din valoarea devizului, iar ofertele se vor face numai în conformitate cu caetele de sarcini care pot fi văzute în fiecare zi de lucru între orele 12-13. 1/2, în localul Serviciului județean de drumuri Deva.

Garanțiiile provizorii nu se vor primi de către recipisile Caselor de Depuneri și Comsemnații sau Administrațiilor Financiare.

Deva, la 22. Martie. 1935.

Prefect:
Indiscifrabil

Şeful serv. finanțier:
Indiscifrabil

Cerc cultural

Duminică a avut loc Cercul cultural al învățătorilor apartinători secției Baia de Criș la școală primă din com. Birtin. La ora nonă s'a oficiat un serviciu Divin de către părintele Tisu la care inv. au luat parte în corpore. Răspunsurile liturgice au fost date de elevi școala sub conducerea Dului inv. Vlad. A urmat o lecție practică la cl. III. Înțuită de Dl Vlad din intuție, care în urma criticii a fost declarată de bine reușită, iar conferința intimă a fost înțuită de către Dl Marinescu care a tratat subiectul „Cum poate inv. să-si căștige simpatia fărașilor.” După masă a urmat o producție teatrală aranjată de Dl Vlad cu copiii de școală la care a luat parte un public foarte numeros.

Elevii școalei sub conducerea inv. local au executat mai multe cântări și poezii foarte bine reușite. Conferința publică a fost înțuită de Dl Stamatoi vorbind fărașilor despre „Datoria cetățenilor față de școală.” Dl Petru Incicău a vorbit despre trecutul românilor, ar la urmă să mulțumească Dului părinte Tisu și Dului Vlad pentru munca desfășurată. Părintele local a adus mulțumiri învățătorilor pentru participare. Reuniunea femeilor ortodoxe din localitate au făcut o chetă colectându-se astăzi bani că și alimente și haine pentru ajutorarea oamenilor săraci. La urmă s'a dat o masă comună în onoarea participanților.

Sabin Tomuș

Știri sportive

Reluarea activității

Mica — Crișana Arad 6-2 (3-2)

Suntem în priajma începutului de sezon pe terenul sportiv. Se anunță de pe acum, un an bogat în evenimente. În întreaga țară se dispută cu febrilitate matchurile pentru campionatul diferitelor categorii; cea mai înverșunată probă, rămânând Divizia Națională A. unde 6 echipe își dispută întărietatea.

La noi unde nu se luptă până în prezent nici pentru campionat și nici pentru un loc, avem matchuri înverșunate sau mai bine zis spectaculoase (după cum s'a văzut la primul match) datorită excelentei condiții fizice și forma în care se găsesc jucătorii din localitate.

La aceste condiții, dacă s-ar mai adăuga și o tehnică de care încă nu dispun, am asista la partide și mai... Deocamdată ne mulțumim numai cu atât.

După antrenamentul cu Crișana ne vom da căteva păreri asupra echipei: Clubul gazdă nu ne-a impresionat prea mult. În afară de rezistență, n'au arătat nimic deosebit față de adversari lor, de Dumineacă. Înaintarea n'a înjghebat un atac care să stârnească curiozitatea publicului, ci a lucrat individual. De căte ori mingea a fost jucată în pasuri s'au obținut rezultate.

Trecând în câteva rânduri și la descrierea jocului, vom scoate în evidență cele căteva schuturi ale lui Bortoș care au stârnit aplauzele publicului.

După 5 minute de la începerea jocului, mingea e la Bortoș care driblează doi adversari și de la 16 m. trage marcând imparabil. Mica conduce 1-0.

Peste două min. Bortoș deschide pe Teuceau, acesta centreamă și Maier reia marcând al doilea goal.

In min. 16 Turi, extrema dreaptă a Crișaniei, a deschis, demarează pe tușe și trage la poartă marcând spre ulmirea tuturor: 2-1 pentru Mica.

E rândul Micei să mai marcheze; astfel cel 5 atacanți combină între ei, mingea e tot la Bortoș care ridică scorul.

Peste un minut, Crișana reduce handicapul. Tot Turi marchează și al doilea goal. De acum înapoi gazdele domină cu autoritate. Teucean pornește singur de la centru și marchează goalul 4, apoi aripa dreaptă combină, Maier — Barci — Vancea pentru că Vancea să marcheze al cincilea goal.

Scorul îl încheie Bortoș dintr-un sechut excellent.

Arbitrajul D-lui Balas de la Simeria bunicel; putea fi și mai bun dacă Dlui ar fi fost mai iute.

Mica: Mocuța, Sturek, Zaslo, Mateș (Vancea), Trifu, Haiduc, Barci II, Vancea (Crișan) Maier, Bortoș, Teucean.

Crișana: Coș, Grozav, Mărcuț, Recheriu, Popa, Beke, Turi, Luca, Silviu, Vescu și Moaisă.

S'au remarcat dela învingători: Bortoș Haiduc și Vancea, iar de la oaspeți Coș, Rechesiu, Mărcuț, și Turi.

Demetrescu.

Înainte de a vă hotărî să vă faceți un costum de haine vizitați

atelierul de croitorie

I. Bontos

veți găsi

modelele cele mai frumoase,
stofe garantate, croială i-
reproșabilă. Lucrăm iefteni;
cu preț de reclamă.

Comandați și vă veți convinge!

Cronica bucureșteană**Bucureștii vă cheamă**

Străzile largi sunt năpădite de freamătușul vântului de primăvară. Tigăncile — mai active ca oricând — străpung aerul cu strigătele lor ascuțite: „la l. ghiocelii, ghiocelii!

Voa bună s'a întipărit pe toate fețele și soarele, care abia îndrăsnește, palid, să-și arunce razele, inundă din când în când strada, cu o lumină neegală, dar caldă.

Copacii au început să-și pornească în aer mugurii. Îi văd cum se umflă cărnoși, în castanii sălbatici, presărăți dealungul șoselii Kisellef. În dreptul Pieței Victorii, autobuzele Nr. 1, încărcate de pasageri, opresc pentru a lua un nou număr de călători, cu direcția Băneasa.

Peste drum la Muzeul de istorie naturală, ne vor întâmpina, dela intrare, aceeași urangutani colosali, același surâs rânjit, în cadrele a patru pereți de sticlă.

Dacă vom pătrunde în sala animalelor preistorice, dinosaurusul, reconstituit din scheletele găsite în argilele și rocile muscelene, ne va cuprinde ochiul, cu imensitatea lui scheletică.

O șiră a spinărilor, cât înălțimea unui pod suspendat, se sprijină pe patru picioare ca niște socluri de beton. Paleontologia își găsește aici, cele mai rare, cele mai splendide exemplare, de specii care nu mai există azi.

In salonul din mijloc, o balenă împăiată, își ridică gura imensă, către vizitatorul curios, dar neprevenit.

In vitrine largi și cuprinzătoare, decorate cu flora specifică regiunilor, specii diverse de animale stau încremenite în poziții naturale, pe care omul de știință, zoologul, ajutat de maestrul împăetor, le-a fixat, dela exemplarul faunei ecoatoriale, până la acela al ținutelor polare.

Timp de ceasuri întregi, vizitatorul își plimbă ochii într-o minune de vis și feeriei.

Mii de animale, pasări, pești și, în subsol, trei camere tixite cu minerale, cvarțuri, etc. te poartă într-o lume particulară, diferită de cea zilnică, pe care o întâlnesci în fiecare zi.

Un salon special de etnografie te documentează, cu fotografii, costume și vitrine, asupra vieții lapone, indiene și a triburilor africane. Măști curioase, pe care sunt zugrăvite, în roșu viu, animale fantastice, costume de ritual pentru dansuri sacre, pumnale, tobe și tamtamuri, se găsesc strâns laolaltă, pentru a da o înțățire căt mai totală a vieții triburilor exotice.

E ora 12^{1/2}; am ieșit, prin sala mare, în stradă. Lumina e mai vie decât dimineață; aerul mai tare. Mașinile se iau la întrecere, care pe care să se depășească.

Tineretul e reprezentat prin studenți și studenți, care au evadat din aulele universităților, la aer liber, ca să flirteze o jumătate de oră și... să capete, probabil și poftă de mâncare!

Peste o lună, două, Bucureștii vor fi gata să vă primească și pe dvs. cititori, în viața această multiplă, plină de frumusețe și farmec.

Înălță „Luna Capitalei“, pe care Dl. Al. G. Donescu o inaugurează în luna Mai, se organizează pentru plăcerea și bucuria noastră.

S. P.

Curiozități**Săpături arheologice în Palestina**

Cu prilejul săpăturilor arheologice din Palestina, întreprinse de Sir Marston, s'au găsit exemplare din primele încercări de artă plastică.

Culoarea ochilor se schimbă

Cu cât un individ îmbătrânește, cu atât culoarea ochilor se schimbă, devenind din ce în ce mai intunecoasă.

Din această cauză — spun savanji — bătrânilii văd lucrurile în... galben.

Mai civilizați ca noi

Cu toate că paginile istoriei sunt pline cu povestiri de răsboiu și cu toate că răsboiul preocupa, încă și astăzi toată lumea, totuși

există un popor care n'a participat până în prezent, la nici un războiu și care nu este obsedat de mania înarmărilor. Acest popor civilizat e poporul... eschimos.

Cea mai puritană țară

Se spune că Arabia ar fi cea mai puritană țară din lume. În această țară nu se găsesc băuturi alcoolice, nu se fumează, și moda nu sucește capul femeilor. Lumea de aici trăiește după indicațiile date de Coran.

Crima pedepsită în diferite feluri

Pedepsirea crimelor variază de la țară la țară. În Anglia o persoană care poartă armă fără autorizație, este pedepsită cu 20 ani închisoare. India trimite la muncă silnică pe 25 de ani, pe cel care fură o vacă, iar în China, e pedepsit cu moartea cel care a tăiat un pom de camfor.

Capitala automobilelor

Camera de Comerț din Detroit — capitala automobilelor, — arată că date statistice, că în acest oraș al marii industrii de automobile, șomajul e în descreștere. În ultimele două săptămâni ale lunei Ianuarie, peste 35 000 șomeri au obținut de lucru.

Și tu, Chino?...

Pentru prima dată dela punerea în vigoare a legii pentru suprimarea narcoticelor o femeie a fost condamnată, în Shanghai (China) la moarte. Ea era o veche consumatoare de opium.

Flota palestineană

La Haifa s'a lansat primul vapor modern al cărui posesor este Palestina. Poporul evreu n'a mai avut vapoare de pe timpul fericenilor.

Alte două vapoare „Muntele Sion“ și „Tel Aviv“ vor purta în curând, drapelul maritim al Palestinei.

S. P.

Colțul vesel**Surditatea**

Un învățat care era surd, dar își ascundea infirmitatea, ascultă într-un cerc de prieteni o anecdotă.

Când îl veni rândul să spună și el una, supuse — în hazul general — anecdata spusă cu câteva clipe înainte de altul.

Lumea se prăpădea de râs, iar surdul era fericit de succesul său.

La joc de cărți

La cazinoul din Sinaia, un cunoscut bogăț din București a câștigat în mai puțin de zece minute o sumă de circa 80.000 lei.

Unul din cavalerii de industrie ce misună pe acolo și cari nu așteaptă decât astfel de prilejuri spre a putea tapa, se duse spre norocosul câștigător și bătându-l afabil pe umăr, plasa fraza stereotipă:

— Dragă prietene, împrumută-mi, te rog, 5.000 de lei până mâine seară!

— Cu dragă inimă, dar spune-mi te rog, cum mă cheamă?

Evident tapeurul nu știa.

— Vezi dragă în ce situație penibilă vei fi când vei voi să-mi restitu banii! Din prietenie numai vreau să te scutesc de o astfel de neplăcere.

Trandafirul

— Splendidă femeie Georgeasca asta! Un trandafir minunat desvoltat!

— O da, un trandafir, din care fiecare a desprins cătă o petală. Viitorului ei soț nu-i va rămâne decât spinii!

Regele poet

Ludovic XIV întrebă într-o zi pe Boileau: ce părere ai despre versurile mele?

— Sire — răspunse Boileau, după ce ceteșe versurile; pentru Majestatea Voastră nimic nu e imposibil; ați vrut să faceți versuri proaste, și chiar asta v'a reușit.

Isteț

— Nevasta ta pare să aibe o versiune specială pentru fiul tău cel mic.

— El se aplăca, șoptindu-i discret la ureche:

— O da; ea crede că nu e al meu

S. P.

Destine omenesti

In editura Pantheon din Brad, a apărut zilele trecute cartea de răsunet mondial: „La Condition humaine“ (Destine omenesti) de André Malraux, tradusă în română de d. G. Minovici, sub a cărui îngrijire apare biblioteca „Ritmul Vremii“.

In Franța, carte o apărut până acum în vreo 140 ediții.

Fiind tradusă în cele mai multe limbi de pe glob, e cunoscută de întreaga lume cultă. De altcum e semnificativ gestul criticului român d. Lovinescu care, după cătămă aduc amintire, până azi n'a dat nici la o carte o prefată. Ba mai mult, o prefată la romanul, „Destine omenesti“, Criticul Lovinescu — o consideră o deosebită cinstă pentru sine.

Si iată ce spune D-za despre carte, autor, traducător și editură:

Prefață

Editura Pantheon îmi face cinstea de a-mi cere o prefată pentru traducerea romanului *La Condition Humaine* făcută de d. Gheorghe Minovici sub titlul *Destine Omenești*. Invitația o primesc ca un semn de prețuire dar o eluzez cu litera ei... Cunoscut prin cele două romane dinainte, *Les conquérants* și *La Voie royale*, consacrat prin prestigiul revistei *La nouvelle revue française* și răspândit pe toată întinderea globului prin vehiculul unei limbi universale, André Malraux a obținut anul trecut cu *La Condition humaine* premiul Goncourt, care, după cum se știe, acordă cea mai înaltă — ca valoare morală și ca punct inițial de difuziune — recompensă literară ce există în Franța. Scriitorul și cu deosebire această operă nu mai au prin urmare nevoie de a fi recomandați publicului românesc.

Asupra tendinților politice ale cărții, aș avea, negreșit, obiecționi de făcut; trebuie să recunoșc însă că expresia lor artistică e cu mult prea puternică pentru a nu le domina, cu acea superioritate pe care o are întotdeauna arta asupra ideologiei. Căci ceia ce trece în primul plan în acest roman e marea artă a scriitorului, densitatea vieții comprimate în acțiuni energice, desfășurarea violențelor unor iluminați, ciocnirile fulgorante de interes, stăpânite totuși de împlacabilitatea destinului, — într-un stil rapid, abrupt, fără literatură, nervos, care merge direct la tel.

Mărturisesc că aveam oarecare indoeli anticipate asupra traducerii unei opere de o stilistică atât de nudă, jupuită chiar de orice ornamentație literară convenită; ca să scriu aceste căteva rânduri, am citit traducerea lui G. Minovici și, dacă mi se recunoaște vreo autoritate, aș dori să mi-o pun în accentul, cu care îñ să prezint publicului lucrarea traducătorului vrednică de sobrietatea dinamică a autorului. Editura Pantheon a ales deci o operă de mare valoare literară și a încredințat-o unei mini ferme.

E. Lovinescu

București, 7 Martie 1935.

— On. Direcțiunea soc. „Mica“ a binevoit a aproba un ajutor de Lei opt mii pentru școală prim. de stat din Baia de Criș, pentru care subsemnată direcțiune și pe această cale îi exprimă deosebitele sale mulțumiri.

Direcțiunea

sc. pr. din Baia de Criș

— In com. Crișan se construiește un pod comunal peste vale în lungime de 14 m. la care dl. Deputat Tisu contribue cu suma de Lei 7000

Atenție!**Atenție!**

Abonamentul la

„ZARANDUL“

pentru săteni și muncitori
e numai 50 lei pe an!

Abonați-o căci e cea mai eficientă gazetă, ce apare în țara noastră.

Gânduri ucigăse

Opinia publică cunoaște mai mult sau mai puțin, noile legiferări puse actualmente în fața senatului, între care: legiferarea avortului.

Opinia publică, mai ales reprezentanții bisericii, urmăresc cu asiduitate această lege, în care cățiva laici interesați caută să introducă unele dispoziții contrar moralei, contrar leilor bisericești.

Am uitat că noul cod reglementat azi, este temelia morală de mâine. O atare lege într-o țară creștină, ar trebui să apere cu tărzie virtutea, să ocrotească familie, să fie scutul cinstei și-al moralei; și mai pre sus de toate să fie în deplină concordanță cu legile divine.

Cei cu conștiință treză și cu bun simț, — căci mai avem cățiva și de aceia — au protestat energetic prin presă și senat gândului ucigaș și și-au spus ultimul cuvânt. Senatul a avut fericirea să asculte problema creștină privitoare la avort. P. S. Sa Alexandru al Lugojarului, a arătat celor în drept, întreaga problemă, privită prin prisma legilor fiziei, a cinstei și a voinei dîvine. Biserica română unită și-a spus cuvântul în repetate rânduri. Senatul este deplin lămurit și va judeca în dep înă cauză de cunoștință și cu toată răspunderea.

Prevederile proiectului: avort medical și avort etic, cu alte cuvinte: asasinatul și crima, își găsesc apărători îndărjiți, cari se mândresc cu soluționarea desfrâului. Vestalele și siluetele își au de acum legi ocrătoare; își vor putea face de cap.

Suntem departe, foarte departe, de concepția ce ar trebui să o avem despre femeie, ca mamă. Ne-am reînțors la străvechime: Pater familias, și de acum vom putea limita copiii, după bunul plac: fie aruncându-i de stâncă: fie: tăindu-i în bucăți, în sânul mamei lor. Deva va fi băiat — numai unul — nu-mi pasă și dacă va rămâne în viață; dar dacă va fi fată, trebuie aruncată. Ce abiz! Departe de D-zeu! Am uitat că un copil e binecuvântare divină. Îl considerăm ca un blestăm și ca un oaspe incomod.

Astăzi nimicirea copiilor cari nu s'au născut încă, roade la rădăcina vieții poporului nostru. Am ajuns la momentul sinistru al uciderilor în masă. Să nu uităm însă: pedeapsa fărădelegii ne va urmări. Sângele copiilor nevinovați, va fi asupra noastră și a fiilor noștri,

Astăzi nu avem nevoie mai mare decât de mame; de mame care să-și împlinească datorințele în mod conștios și ideal. Tipul sfintenicii viitoare a femeii va fi acesta, și de acesta avem nevoie mai mare ca oricând. Se impune: abnegație, martificare și sușet curat, în opoziție cu plaga desfrânerii din lume. Această comoară de virtuți ar trebui, și e necesar, să fie suținută nu numai de Biserică, ci și de cei chemați să aducă vre-o lege în acest sens.

Viața familiară creștină ar trebui să fie pătrunsă de sfintenia femeii, care să-și împlinească ideal, datorințele de soție. Ar putea oare să aibă viitor un popor a cărui căminuri familiare stau mute — lipsite de copii — și în a cărui săn se aduc legi atât de criminale.

Dela Hristos am învățat ce este: „mama” pentru familie; și tot el ne-a spus că numele de „mamă” este sfânt înaintea tuturor. Dacă ar cunoaște adevărurile eterne, și alți și-ar da cel puțin seama ce înseamnă mama pentru viitorul unei națiuni. Sau vrem — ca poate — ca mâine să nu mai fim — să nu mai existăm ca națiune —? Atunci da! nu se poate o mai eficace lege, care să-și atingă cu precizie scopul, decât această legiferare împotriva fiziei.

Nu ne trebuie nouă mame, cari nu cunosc nimic în afară de cinematografe, de teatre, de localuri, de jocuri și de corso; în timp ce unicul copil — dacă peste tot îl are — învață toate frivolițile și ușurătatea morală.

Nu avem nevoie de femei și mame alcoolice, ... și sunt deghizate și decăzute, nu! Ne trebuie și avem nevoie de mame cari să priveze la leagănul copiilor lor, viitorii stâlpăi ai țării noastre. Vrem mame cari din sufletul lor, să radieze spirit și lumină, asupra odraselor și a întregii famili. Ne trebuie mame pătrunse de spiritul lui Hristos; și mai presus de toate, avem nevoie de legi creștine în acest sens cari să impună și să așeze în lumină legea divină.

Contsar, suntem călăii neamului nostru și ne vom astuma grea răspundere. Peirea ta, din tine Israile!

V. Ungureanu

D. Vaida va înființa un nou partid politic.

Afacerea Skoda se află în discuția camerei.

O acțiune a Micei, Teucean trage un schut în bară, mingea revine în teren, trage Bortos de la distanță, un nou schut milimetric peste Bară.

Un faul de la 30 m. urmat de un hauds dela 25 m. suut rău exploatare rămând fără rezultat.

Unul din mijlocași oaspeților Korsdy, ridică piciorul la capul lui Barci II. și arbitrul acordă lovitură liberă. Corvinul părăsește terenul pentru a reveni după două minute. Publicul este indignat de acest fapt, dar nu trece mult și din nou acordă 11 m. în imprejurările următoare: Era o minge „la mălai” și cade între fundașul adversar și Maier acesta a fost hauds dar odată ce pe primul îl fluerase... de pomana pentru ce nu l'a trecut cu vederea acesta?

Era un match amical și Dluu cred că știe că n'astfel de ocazii nu se flueră primul și al doile goal din lov. liberă.

Și astfel rep. I-a ia sfârșit; la poarta gazdelor au fost două cornere fără rezultat.

In rep. II. jocul pare mai vioi, Dl. arbitru mai corect nu mai flueră așa des încât jocul are o altă infâșare. Nu mult de la începere Wall deschide pe Kolcer care marchează imparabil. 2-1 pentru Mica.

Peste două minute după acesta o acțiune a gazdelor, Teucean centreză și Maier marchează 3-1 pentru Mica.

Un faul de la 18 m. bătut de Bortos pe lângă bară.

Corner pentru gazde, bătut de Teucean enotat.

Duminică 31 Martie se va sfîrși troița din Mestecănen.

Se joacă pe sus și ambele echipe pierd, vântul le spulberă orice acțiune.

Mingea e la Trifu minu. 75, acesta centreză și Teucean reia direct marcând în colțul stâng cel mai frumos goal al zilei 4-1 p. Mica.

Se joacă când pe un teren când pe celălalt, ambele echipe ratând câte un corner. O nouă acțiune a Micei: Barci II. e deschis, centreză pe jos în față portii și Teucean care urmărea de aproape stabilește scorul p. echipa sa 5-1 p. Mica.

O acțiune a Corvinului se termină printr-o bară. La o minge ce venea cu efect atât Sturek cât și Haiduc se uită unul la celălalt și Wol profită marcând astfel al doilea goal pechetuind astfel soarta partidei.

S'au remarcat de la învingători: Teucean, Zaslo, Haiduc și Barci II. iar dela oaspeți, Wol, Kolcer, Schurter (Giurij) și Mașalcu. Arbitrajul lui Ale Popescu cred că lasă de dorit.

Formațiile. Mica: Mocuța, Zaslo, Sturek, Mateș, Trifu, Haiduc, Barci II. Vancea, Maier, Bortos, Teucean.

Corvin: Boitor, Mașalcu, Schurter, Trifu, Kolcer, Korsdy, Bucurescu, Mașalcu II., Steiner, Kosoy și Woll.

Dumitrescu.

„Acțiunea Românească” la Tebea.

„Acțiunea Românească”, instituție pentru culturalizarea masselor, a trimis pentru ziua de 24 Martie c. pe unul din cei mai valorosi propagatori ai cântecului românesc, pe Dl. Mihail Vulpescu — Răsinărean de origine, profesor la Academia de muzică din București, a venit să țină o conferință din domeniul cântecului românesc, la Tebea și Brad.

Conferința nu s'a putut ține decât la Tebea, la Brad va veni cu altă ocazie și — cum spune D-sa — va veni cu drag prin aceste meleaguri „pe unde fiecare loc povestește căte-o pagină tristă din istoria suferințelor poporului român din Ardeal”.

Dl. Vulpescu s'a achitat de îndatorire într'un chip strălucit. Ca unul care și-a petrecut copilaria la sat și ajutat de bogăția cunoștințelor căștigate în Franța, unde a petrecut 20 ani ca profesor și membru al Soc. de Muzicologie și Soc. de Etnografie și Tradițiuni populare din Paris, a electrizat sala tixită de popor și cățiva intelectuali din loc și jur, plimbându-ne sufletul prin câmpul cu neprețuite mărgăritare ale cântecului popular românesc. Analizele făcute de Dsa, într'o formă de expunere magistrală și cu competență de nediscutat și demonstrand cu vocea-i de clopot de bronz, reinoște dovezile că, cântecul popular, oricare i-ar fi originea, oglindește — prin melodia, canticile și sonoritatele limbii respective — sufletul rasei în mijlocul căreia s'a născut.

N. Iorga, în prefața dată unui studiu muzical al lui Vulpescu cu titlul „O nuntă păgână în comuna Lupșani jud. Ialomița, zice despre dl. Vulpescu: „Iată un om, fețorul unui preot de sat, care a căpătat în cel mai înalt grad darul cântecului și care se apropie mai mult de cântec și de tot ce-l înțovărășește, cu sentimentele omului da acolo. Nu teoretician obiectiv, ci artist subiectiv, el nu se slujește să spue că ariile, cântecile populare românești intrec în frumuseță pe cele tuturor neamurilor pământului și asta s'o și dovedească!”

Aprecierea marelui nostru învățat e o distincție pentru dl. prof. M. Vulpescu.

Pentru onoarea ce mi-a făcut și mulțumim și dorim să ne anunțe cât de curând venirea D-sale la Brad.

La această ocazie a cântat și fanfara Soc. „Mica” achitându-se mușumitor.

Gh. Pârvu, prof.

CINEMA „ORIENT” BRAD

Duminică 31 Martie 1935.

ULTIMA CALE

cu
CONRAD VEIDT